

LUD

Jedynie pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca: Książd Stanisław Piasecki
Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bęben

PRENUMERATA : W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2-50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu“: Curitiba — Aven. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Curitiba — Caixa Postal 155 Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: 1 raz 23, 2 razy 35, 3 razy 48, 4 razy 55 i t. d. Ogłoszenia płać się zawsze z góry, inaczej nie umieszcza się. Ogłoszenia można płać znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów.

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego i Księgarni Rydygiera.

Imieniny Marszałka Józefa Piłsudskiego

WŚRÓD INNYCH UROCZYSTOŚCI NARODOWYCH.

Miesiąc marzec obfituje w dziejach Nowej Polski w dni pamiętne, jak:

Uchwalenie Konstytucji 17-go marca 1921 roku, zwycięski Pokój z Bolszewikami w Rydze 19-go marca 1921 roku i chlubny Plebiscyt Górnośląski 20-go marca 1921 roku, przyznający nam część starego Śląska piastowskiego.

We wszystkich tych 3 dziejowych wypadkach, odegrał ważną rolę ówczesny Naczelnik Państwa, Marszałek Józef Piłsudski, który również w marcu dnia 19, corocznie obchodzi swoje imieniny, czyli wspomnienie swego patrona św. Józefa. Z odległości kilku lat, przypatrując się następstwom powyższych zdarzeń dziejowych, widzimy je wciąż i coraz ściślej splecione z osobą P. Marszałka. Ze wszystkich wybitnych postaci najświetniejszych dziejów Polski, Józef Piłsudski dziś najpotężniej rozpościera skrzydła swojego ducha opiekunczego nad młodą Rzeczpospolitą Polską.

W ostatnich tych albowiem latach, niejedno zmieniło się w Polsce tak, że Konstytucja, która za czasów Naczelnika Państwa Piłsudskiego ułożona została, odstaje w niejednym od wymagań życia narodu i obecnych potrzeb państwa. Niejedną już martwą literę, na żywotniejszą zamieniłoby trzeba paragraf. Do tej zmiany przygotowuje się i obecny premier rządu Marszałek Józef Piłsudski, który jako człowiek rozumny, nie hołdujący martwej literze, ale mający charakter czynny i praktyczny, w niejednym już potrafił przystosować swój czyn energicznie do rzeczywistych okoliczności.

Dziś widoczny jest, że premier Rządu P. Marszałek Piłsudski stał się nie bożyszczem jednej partji, ale łącznikiem między różnymi partjami i ogólnym, narodowym przedwzięciem w skupianiu sił żywotnych całego narodu i w umocnieniu państwa.

Niedawne wybory z 4-go marca potwierdziły, że popularność Piłsudskiego w ostatnich miesiącach zyskała na sile. Przez obecne wybory naród wyraża Mu znowu swoje zaufanie. Zwłaszcza żywiły umiarkowane, państwowo-twórcze, którym zależy na sile Polski i realnej pracy, skupiają się koło Marszałka i przechylają szalę zwycięstwa na stronę Jego bloku współpracy z rządem.

Jesteśmy pewni, że P. Marszałek Piłsudski mając doświadczenie, wprawę i silną rękę, nawą państwa sterować będzie pomyślnie. Szczęśliwie ją poprowadzi poprzez wszystkie niebezpieczeństwa, jakie Polskę jeszcze spotkać mogą w jej pochodzie na stanowisko prawdziwie moarstwo.

Tego też życzy Redakcja „Ludu“ Pierwzemu Marszałkowi i obecnemu Premierowi P. Józefowi Piłsudskiemu w dzień Jego Imienia.

Z Brazylii.

Kurytyba.

POSEŁ NASZ P. MINISTER TADRUSZ GRABOWSKI zjechał z Paranaę do Kurytyby dnia 14-go marca w środę o godzinie 10 i pół dopołudnia. Przynajmniej spóźnienia było nieznacznie osunięcia góry Monte Serrat w Santos i powstałe siad zamieszanie w porcie, a w Paranaę szalał znowu pożar ogromnych składów drzewa. Miło zmian zapowiedzi przyjazdu, zjawili się na dworcu liczni przedstawiciele kolonii, aby przywitać p. Ministra. Orkiestra wojskowa przywitała muzyką wjeżdżającego na peron pociąg; ze specjalnego wagonu salonowego wyszedł p. Poseł w towarzystwie p. konsula Miszke'go. W salonie rządowym powitali p. Ministra przedstawiciele władz stanowych Parana, a więc zastępca prezydenta Camargi, sekretarz (minister) skarbu p. Lysimaco da Costa i inni; oprócz tego przybyło na dworzec kilku konsułów z tutejszego korpusu. Po kilku słowach powitania i podziękowa-

nia za przyjęcie, udał się p. Minister do salonu dworcowego gdzie serdecznie uściskiem dłoni powitał się z wszystkimi przedstawicielami kolonii polskiej. Piękny bukiet z róż biały i czerwonych ofiarowała p. Postowi pani Marta Aniołkowska, a z białych, panny Lachowskie. Po powitaniu, samochodem rządowym w towarzystwie adjutanta prezydenckiego i urzędników stanowych, w otoczeniu pikiet kawalerji, odjechał p. Poseł do Grand Hotelu, gdzie stanął na czas swego pobytu w Kurytybie. Tam także przyjmując audyencje i udziela posłuchań.

MILEGO I DOSTOJNEGO GOŚCIA, A WYSOKIEGO PRZEDSTAWICIELA NASZEJ OJCZYZNY SERDECZNIE WITAMY I ŻYCZYMY MU PRZYJEMNEGO WŚRÓD NAS POBYTU.

Kurytybskie gazety brazylijskie przyniosły zyczenia i obszerne wzmianki o przyjeździe naszego p. Posła, a „Gazeta do Povo“ wprost zaznacza, że przyjazd posła polskiego łączy się z wielkimi planami prezydenta Camargi na polu rolnictwa w Paranie; „Kompas“ przewiduje nawet no-

wą kolonizację polską w Paranie i wzmoczoną z tem uprawę pszenicy.

Z okazji przyjazdu p. Posła odbędzie się cały szereg przyjęć: najpierw gość i tak: korpus konsularny kurytybski, w którym tak wielkie wzięcie i uznanie pozyskał sobie konsul nasz p. Miszke, wydał 15-go marca wielki bankiet w Grande Hotelu na cześć posła Grabowskiego Konsul Miszke wydaje znowu popołudniowe przyjęcie w piątek dnia 16-go marca w „Country Club“ w Argelinie pod Kurytybą dla wyższego towarzystwa brazylijskiego i konsułów. Komitet przyjęcia p. Posła, który wyłonili towarzystwa polskie Związek, Sarmacja, Oświata, Związek Młodzieży Polskiej i inne, wydaje przyjęcie w Grande Hotelu w sobotę 17-go marca wieczorem. W niedzielę o godzinie 11-tej do południa otwiera p. Poseł wystawę książek polskiej w gmachu T-wa Tadeusza Kościuszki, a wieczorem ucieczy p. Posła kolonja kurytybska uroczystą wieczerzą w Związku Polskim o godzinie 8-mej. W poniedziałek 19-go marca o godzinie 10-tej odbędzie się uroczysta msza święta na intencję marszałka Józefa Piłsudskiego w kościele polskim św. Stanisława przy ulicy Aquidabam, na którą zjawi się p. Poseł i personal naszego Konsulatu.

W międzyczasie i po tych uroczystościach w Kurytybie p. Poseł udziela audyencji i zwiedzi polskie towarzystwa Kurytyby i najbliższej okolicy.

ESCOLA NORMAL czyli tu-tejsze seminarjum nauczycielskie, okazały gmach z czasów prezydentury Munhoz da Rocha, został poddany gruntownej rewizji przez inżynierów dnia 13-go marca. Rewizję tę spowodowała nieuzasadniona twoga, jaka się udzielać zaczyna różnym ludziom z powodu niedawnego nieszczęścia w sąsiednim kinie „Palacio“ i z powodu obecnego nieszczęścia w Santos. Trwogę tę wzmogło jeszcze, jak opowiadają, orzeczenie spirytystów kurytybskich, którym jakieś medium miało objawić, że seminarjum nauczycielskie zawali się dnia 28-go marca. Wszystko to wywołało trwożliwy nastrój uczennic tego seminarjum i profesorka Itacelina Bittencourt zażądała rewizji, bo dzieci ciągle patrzyły to na sufity, to na ściany, czy tynki. Ostatecznie, komisja zrewidowała gmach ten, niedawno sławiany i stwierdziła, że fundamenta jak i całość murów, sutfitów jest niewzruszona i pewna. Dyrektor p. Modest Falarz uspokoił zalekione umysły i nauka idzie zwykłym trybem. Wszyscy oczekują tylko teraz, co się stanie z owem prorocstwem spirytystów, którzy się już kłócą o ów dzień runięcia gmachu bo jedni twierdzą, że to ma być 18-go marca a inni 28-go marca. Zobaczymy. Prawdopodobnie inny jakiś duch proroczy się zjawi i zada kłam pierwsze-

Wystawa Książki Polskiej w Kurytybie.

Książka polska na wychodźstwie ma ogromne znaczenie. Jest ona częstokroć jedyną formą kontaktu między starą ojczyzną i wychodźcami. Dziecko, po ukończeniu polskiej szkoły na kolonji, jeżeli nie czyta dalej polskich książek, zapomni czego się w szkole nauczyło a często nawet zapomina języka. Obroną przeciw temu jest polska książka. Książka jest najtańszą i najwygodniejszą i najskuteczniejszą drugą szkołą. Mała nawet biblioteczka na kolonji daje często tyle, ile może dać dobra szkoła. Kto chce sprawdzić prawdziwość tych słów, niech się wybierze na kolonję Itayopolis, gdzie czytelnictwo polskich książek jest bardzo rozwinięte i niech tam zobaczy, co może książka na zwykłej kolonji.

Ażeby udostępnić Rodakom polskie książki, zaczęto organizować po kolonjach biblioteczki i ruchome, każda wartości 120\$000. Dwadzieścia takich bibliotek już poszło na kolonję i spełniają swą rolę. Obecnie nadeszły książki do dalszych kilkunastu bibliotek.

Książki te, przed oprawie-

niem i wysłaniem na kolonję, będą w niedzielę i poniedziałek dnia 18 i 19-go marca wystawione na widok publiczny w sali Kolegium Henryka Sienkiewicza i Redakcji „Naszej Szkoły“ w Kurytybie, przy ulicy Ebano Pereira, dom Towarzystwa Tadeusza Kościuszki.

Zwiedzić wystawę będą mogli wszyscy, których interesuje polska książka, którzy chcą się przekonać, jakie dzieła sprowadza się do bibliotek i ruchomych i którzy chcą zobaczyć najlepsze polskie książki.

«Również Związek «Oświata», który oprócz wypozyczał książki dla Towarzystw i członków ma wiele książek na sprzedaż, przylaża się do tej wystawy. Książki te w większej części przywiózł ks. Piasecki z Polski. Inne nadchodzą w dalszym ciągu z Polski.

Wejście na wystawę bezpłatne.

Otworzy wystawę poseł nasz p. Minister Dr. Tadeusz Grabowski w niedzielę o godzinie 11-tej dopołudnia.

K. L.

mu duchowi, jak to się pospolicie zdarza u spirytystów.

PRZYSZŁOŚĆ PARANY leży w jej strefie północnej, w strefie kawy. Rząd prezydenta Camargi zgodził się już, by skolonizować niektóre fazendy kawowe nad Parapanamą emigrantami z północnych stanów Brazylii i pierwsza grupa takich wewnętrznym emigrantów licząca 200 głów wsiada już 20-go marca na okręt w Bahji, by osiąść na fazendzie kawy nad rzeką Parapanamą.

CANDIDA KLIER D'ASSUMPCÃO wdowa po ś. p. Paulo d'Assumpção, przesłała redakcji „Ludu“ z okazji nekrologu o jej zmarłym mężu, piękne podziękowanie.

Parana. W ostatnim pożarze spłonęło tu całkowicie 137 wagonów drzewa w porcie Dom Pedro II. Największa część drzewa należała do „Syndicato de Madeiras do Brasil“, nieznaczna część zaledwie do właścicieli kilku tartaków. Wskutek sprawnej pracy kurytybskich strażaków, urzędzenia portowe jakoteż składy, magazyny i domy nie poniosły żadnej szkody.

Rio de Janeiro. Rio, 12-go marca. — W przejeździe przez Rio zdążyła do Buenos Aires około 600 emigrantów, przeważnie Polaków i Litwinów, którzy dla uprawy pszenicy udają się do Argentyny.

O WIELKIEJ NĘDZY pew-

nej liczby rodzin emigranckich donosi inspektor urzędu celnego w Rio dyrektorowi policji stołecznej. Inspektor skarży się, że wielu emigrantów, którzy powinni być odstawieni do kraju swego pochodzenia rozłożyło się od dwóch miesięcy obcozem w przystani okrojonej niedaleko magazynów dla pakunów. Żyją oni w ostatecznej nędzy, w zamięszaniu, mają się i porą sobie bliźnię na bulwarach, gofują jedzenie przy małych ogniskach narazając magazyń na niebezpieczeństwo pożaru, przeszkadzają ruchowi przybrzeżnemu i komunikacji, wystawiając swoją nędzę na widok publiczny i urągając naszej humanitarności. Inspektor domaga się od policji usunięcia tych wychodźców, dopóki po załatwieniu formalności nie zostaną z powrotem odesłani do swoich krajów. Tyle donosi telegram z Rio z 12-go marca.

KONSULAT BRAZYLIJSKI w Londynie dał w przeszłym roku aż 3,208 kontów w zlocie dochodu. Z tego przeszło 1000 kontów przeznaczono na utrzymanie konsulatów, reszła stanowi czysty dochód.

São Paulo NIESZCZĘŚCIEM W SANTOS zajmują się obszerne wszystkie gazety w Brazylii. Gorączkowa praca nad usuwaniem zwalonej ziemni trwa dalej i coraz nowe ofiary, niestety już wszystkie umarłe, wydobyla się na światło dzienne. Ogólnie przypuszczają, że liczba zabitych i uduszonych dojdzie do liczby 200 ofiar.

Gospodarze! USPULUN jest znakomitym środkiem zabijającym u zboża szkodliwe zarazy. Używajcie USPULUNU a przekonacie się że groza nie wyrzuci za darmo.

Gospodarze! SIARCZAN WĘGLA (sulfureto i bisulfureto de carbono puro) jest skutecznym środkiem, aby wszystkie zboża nasze zabezpieczyć i uchronić przed tożeniem przez robactwo.

Gospodarze! WSZYSTKIE ZBOŻA NALEŻY ZAPRAWIAĆ, A WIĘC PSZENICĘ, ŻYTO, KUKURYDZĘ, FIŻON I t. d.

Uspulun i Siarazan węgla nabyć można we firmie:

CASA HACKRADT
CURITYBA—BUA 15 DE NOVEMBRO N 96—Caixa p. 420

wygnanie. (Jak wiadomo żyd Radek a właściwie Sobelsohn, który dawniej wchodził razem z Leninem i Trockim w skład rządu bolszewickiego w Rosji, pochodzi z Polski z Tarnowa, gdzie ma nawet swoich krewnych Przyp. Red)

Geneva, 9-go marca — Rada Ligi Narodów uchwaliła rozpatrywać kwestje polskoliteńskie na najbliższym posiedzeniu swoim w czerwcu.

Od Redakcji.

Redakcja «Ludu» otrzymała od: Wł. Rybarski 10\$, Przew. Ks. Hynarowski 2\$, Symon Gajkowski 8\$, Łucja Szymanska 10\$, Stan Frankowski 2\$, Józef Żorawski 10\$, Oficer Krzyżanowski 10\$, Jan Grabowski 4\$, Józef Drewniak 1\$, Wojciech Trojanowski 2\$, Józef Pędziak 6\$, Stan. Dobkiewicz 10\$, Brzeski 12\$, Przew. Ks. Zajkowski 10\$, Józef Gromowski 10\$, Jan Specjalski 10\$, Michał Strzalski 10\$, Mateusz Krasński 10\$.

P. Paweł Sawicki. — Cena książki «A Polonia na terytorium Brazylii» jest ustalona na \$5000. Kalendarz z Polski jeszcze nie nadeszły.

F. Antoni Wołski. — 10\$ może pan przysłać przy sposobności.

R. Jan Ciotowicz. — Pieniądzy Redakcja nie otrzymamy.

Kazimierz Osowski. — «Lud» wysyłać raz w tygodniu w ogólnej paczce.

Nadeszły 20\$ z Ipiranga bez listu i bez podpisu właściciela tychże.

Pan Stefan Palica jest upoważniony przez Redakcję «Ludu» do odbierania prenumeraty «Ludu» w miejscowości **Rancharia** — São Paulo.

KOESPONDENCJE.

LAGEADO VALERIANO, 4-3
1928 roku

Szanowna Redakcjo!
Uprzejmie prosimy o laskawe umieszczenie w swym poczytnym piśmie, tych słów kilka o **życiu tutaj** młodzieży.

Dnia 18-go listopada 1927 roku, w związku z artykułami pisanymi w «Naszej Szkole» zawiązało się u nas **«Kółko Młodzieży im. A. Mickiewicza»**. Tegóż dnia zapisało się 8 członków wybierając z pośród siebie zarząd, w skład którego weszli koleżki: W. Szczepkowski, prezes, Fr. Legowski sekretarz, St. Czechowski skarbnik.

Młodzież poczęła obojętnie przystępować tak że już w styczniu b. r. liczba członków wzrosła do 20. Kółko nasze brało także udział w Zjeździe Młodzieży Polskiej, zorganizowanym w Kurytybie, wysyłając na ten Zjazd delegata.

Dnia 19-go lutego b. r. została odebrana przez Kółko Młodzieży im. A. Mickiewicza pod kierownictwem miejscowego nauczyciela A. Pietrasa w lokalu miejscowego T. W. Kościuszki, jednoaktowa komedia «Kaloze», w której brali udział Kol. J. Głowska, Fr. Legowski, S. Lewiński, Fr. Pogorzelski, J. Weronika Lewińska, Kofia Pogorzelska i Maria Kofia. Dele. Pogorzelski sekretarz, Michał Żyński skarbnik. Na temże zebraniu postanowiono przystąpić do «Związku Młodzieży w Brazylii» który został zawiązany dnia 8-go

stycznia 1928 roku na zjeździe Młodzieży w Kurytybie.
Z bratnim pozdrowieniem.
Za zarząd.
Sekretarz **Fr. Pogorzelski.**

FLORESTA 9-2-1928 roku.

Szanowna Redakcjo «Ludu».
Niniejszym podajemy do wiadomości fakty, których prawie codziennie się dopuszczają krajowcy tutaj przeciwko naszym rodakom; osiadłym tutaj w obrębie (Boa Vista de Erechim) a względnie «Floresta».

Przytaczam tutaj dwa fakty, które mogą potwierdzić:

Dnia 4-go grudnia roku przeszło Wincenty Jurkowski (mój syn) lat 17-ty wracając z miejscowości «Paloma» do Floresty wzięwsi od jednego 19 kilometrów zaledwie od zmiroku, został napadnięty przez 5-ku ludzi na drodze, z tych poznała ofiara napadu trzech osobników mianowicie Alfredo i Klemente Jacomini i Antonio dos Santos, reszta trzech nieznanomych.

Przytoczyć żadnej nie było, była tylko jedynka na celu kradzieży, sądząc z tego, że mu ukradli 300\$000 pieniędzy, i rewolwer, posuszając przedtem kilka strażników widocznie dla postrachu.

Po pozawiadaniu miejscowego komisarza, który dał znać do sub-intendentowi, ten zdołał wywrwać tylko rewolwer, natomiast 300\$000 przepadło, posuzono ich wolno.

Drugi fakt 13-go stycznia b. r. został napadnięty u brata swego Jan Góralski też w «Palomie» o 9-tej godzinie w nocy. Przyjechało 11-tych ludzi dowodzonych przez komisarza i żołdactwo z Rio Novo; zmusili go z bronią w ręku do zejścia do 130000 i brata jego Józefa do zapłacenia 15\$000. Pomiędzy tym, że brat nie absolutnie nie był winien. Motywem tego napadu jest to:

Zygmunt Kamiński wynarodowiony zupełnie, sprzedał kłacz Janu Góralskiemu przy następujących warunkach:

Two Biblioteka Polska

Tres Barras — Santa Catharina poszukuje dobrego nauczyciela. Początkowa pensja miesięczna 200\$000 z mieszkaniem, płatna na 13 miesięcy, t. j. i za czas wakacji.
Preferencje powinni posiadać gruntowną znajomość języka polskiego, historii, geografii, rachunków i języka portugalskiego.
Zarząd.

KLINIKA CHIRURGICZNA D-ra Gabryela Quadros

Byłego asystenta w Santa Casa w Kurytybie. Klinika Chirurgiczna wogóle, Leczy specjalnie choroby kobiece i dziecięce, choroby dróg moczowych i choroby wchodzące w zakres akuszerji. Krewotoki piersiowe, hemoroidy i skurczenia żył. Leczy bez operacji i bez bólów. — Wyjeżdża do chorych na zawołanie w dzień i w noc.

KONSULTORIA: Pharmacia Steiffel, Praça Tiradentes 54-a, od godziny 8-jej do 11-tej i od 1-szej do 3-ciej.
Pharmacia Pinheiro—Portão od godziny 2-jej do 4-jej i pół.
Pharmacia Colombo—Juveve, od godziny 4-jej do 6-tej.

W Piraquara w wtorki i soboty od godziny 8-mej do 10-tej w Camra Municipal.
Mieszkanie: Rua Matador Velho N 30 — Curityba.

Dr. Quadros mówi i po polsku.

BUDOWNICY!

Jeżeli potrzebujecie dobrego gwarantowanego wapna, to zamówcie sobie tylko wapno tak zwane **wapno «PARANA»**. Wyrabia się i dostarcza się wprost do domu to wspaniałe, gwarantowane **WAPNO** z marką «Parana». Zgłaszając się można do **Domingos Seneca & Cia — Tamandaré — Parana**, lub listownie do **Bernardo Krasinski — Curityba** — Posta restante który jest współwłaścicielem tej firmy.

Dr. PALUMBO

Konsultorium w Pharmacia Moderna — Rua São Francisco, róg Serro Azul — od godziny 9-jej do 11-tej.

Klinika medyczna i chirurgiczna. Badanie dróg moczowych. Badanie krwi (metoda «Meinick»). Leczy hydrocele, choroby weneryczne, orchity, prostatity, cysty i t. d. — Biednych bada darmo.

RÓŻNE DOHY NA SPRZEDAŻ:

za 6500\$, za 25 tysięcy, 14 tysięcy, 13 tysięcy, 18 tysięcy, 60 tysięcy, 16 tysięcy, 25 tysięcy, 35 tysięcy, 13 tysięcy, 16 tysięcy.

Informacji udziela: **E. José G. Pa-pugno** — Avenida Jayme Reis 115, od godziny 9-mej do 11-jej i od 12-jej i pół do 5-jej — Curityba.

Góralski miał Kamińskiemu zapłacić 160\$000 jako że zapłacił w wypadku przeciwnym miał Góralski Kamińskiemu dopłacić 80\$000.

Po ezasie klacze się nieodźrebiła, z tej prostej przyczyny gdyż nie była żrebna, wobec tego Góralski sądził, że jest w swoim prawie. Zygmunt Kamiński mimo to żądał tych 80\$000 zwrotu. Góralski nie chciał sądzić się; uchwalił u komisarza, że Góralski pomimo tego, że nie był obowiązany dopłacić Kamińskiemu 48\$000 w ciągu trzech dni. Tymczasem Kamiński na drugi dzień zabrał wyżej wspomnianych ludzi (wszystko to są komuntrowie jako że szwagrowie Kamińskiego) napadli z bronią w ręku biorąc od jednego 18\$000, od drugiego 15\$000. Po uzupelnieniu tego aktu bohaterkości wyjechał strzelając z rewolwerów, napolniana całą kolonję strachem panicznie tak, że wielu kolonistów słysząc strzały, ze swoimi żonami i dziećmi uocowali w lesie uciekając, że to rewolucja poprzednia a raczej bandytyzm.

Po zawiadomieniu delegatów po-plejli, sub-intendentów jako że indendentów tak z Boa Vista de Erechim jako że z Rio Novo, sub-intendent z tego ostatniego, przyznał żeby Kamiński zwrócił Góralskiemu tę sumę która przewyższała te 48\$000 co poprzednio ukłombowali, posuszając napastników nocy bez żadnej kary.

Szanowna Redakcjo! Zwracam się więc do niej prosząc o opublikowanie w swoim poczytnym piśmie tych zdarzeń, które były motywy naszych rodaków wyrwa z tego odrętwienia a tutaj szanowny władzom przypomni im ich obowiązek sprawiedliwości.

Z uszanowaniem **Wojciech Jurkowski.**

W odpowiedzi.

W osławionej ze swoich niemądrych pomyłek — nic dziwnego, wszak posiadać mocno po-

Nasz Skład

jeszcze za mało jest znany, że ma na składzie oprócz materiałów luksusowych też i zwykłe materiały do użytku codziennego.

Nasze towary są dobre i tanie, tak że każdego Klienta zadawalniają.

Kupujcie tam, gdzie dużo kupują

Rua 15 de Novembro 43-45 — Curityba

SIECZKARNIE, maszyn do wytuszczania kukurydzy, wagi, kuźnie polowe, kamienie młyńskie i maszyn do wszelkiego przemysłu domowego i fabrycznego nabyć można w

Fabryce Iguassu
Avenida Igassu N 131-133 — Curityba.

Klinika Chirurgiczna przy ulicy 7 de Setembro N. 69, narożnik ulicy Bateliffe —

Telefon N. 448.
Chorych zamieszkoanych przyjmuje się na stały pobyt. Nowy aparat Roestgena (Raio-X). Specjalność: choroby chirurgiczne, kobiece i dróg moczowych.
Dr. Antoni Rydygier

Likwidacja

JAKIEJ JESZCZE W KURTYBIE NIE BYŁO U

Gloger'a

Rua 15 de Novembro 81

gdzie się dawniej mieścił skład LOUVRE. Likwiduje się trzewiki męskie, damskie i dziecięce. PRZYJDZIE A PRZEKONACIE SIĘ.

myłonego redaktora — w «Gazecie Polskiej w Brazylii» (nr. 3 z 18-1-1928 r) znalazłem zjadliwą notatkę, posądzającą mnie u współpracę w amerykańskim piśmie antykatolickim «Ameryka Echo».

Jest to dla mnie nowość nieładna — jaka, bo dotąd nie wiedziałem, że posiadam imiennika, pisującego dla wydawnictwa tak notorycznego wroga Kościoła Katolickiego, jakim jest p. Paryski z Toledo, w Stanach Zjednoczonych. Imienników posiadam wielu, na obu półkulach świata, bo nawet w Rio Claro, w Paranie, Ale do tego nowego nie czuję sympatii; jednakże za odkrycie go jestem redaktorowi gazety nieposkiej bardzo wdzięczny, bo ja pism p. Paryskiego już od kilku lat nie miałem w ręku.

Jeśli więc chodziło o nasza, wyłącznie na moją osobę, nie uważałbym za potrzebne odzwycię się na to pocioczenie. Ale tu sprawa ma się inaczej. Mianowicie p. Sklarski, jakkolwiek zacytuję przeciwnik Księży Misjonarzy, chciał ośmiścić wobec swych czytelników, — przy jaciół moich i dobroczyńców ka. Jana Rzymekę i ks. Stanisława Piaseckiego z redakcji «Ludu», zarzucając im, że odbardali zaufanie człowieka o zmienionych zasadach, za jakiego on mię uważa. Podły ten zarzut wymaga sprostowania.

Wobec tego oświadczam stanowczo, że nie mam najmniejszej styczności, ani jej nie miałem kiedykolwiek, z redaktorami «Ameryka Echo» lub podobnych wydawnictw. Nie mógłbym tego zresztą pogodzić z moimi przekonaniem, szcze-

rze katolickimi i narodowymi, ani też z zajmowaniem obecnie przeze mnie stanowiskiem współredaktora «Przewodnika Katolickiego» w Poznaniu. Jest to przedsięwzięcie najpoważniejsze dzisiaj i najpoczytniejsze czasopiśmie w Polsce, którego nakład dochodzi do 200000 egzemplarzy tygodniowo.

Umówione przeze mnie studja teologiczne, rozpoczęte u O. O. Benedyktynów w Lubiniu poznańskim i w Pradze czeskiej, musiały nieestetycznie porządku i lekarzy z powodu zdrówia przerwać, ku smutkowi moich przełożonych, co bez wyniosłości podkreślam.

Tyle co do sprostowania owej złośliwej pomyłki p. Sklarskiego, który daleko lepiej zrobił, gdyby zamiast słędzić imienników literackich wyjawiał szkodników społecznych, którzy, wstydząc się swego splamionego nazwiska rodowego, przysięgają sobie obojętności łatwiejszego otumanienia kolonistów polskich w Brazylii. Dla czego na przykład p. Sklarski nie śledził owego Sklarskiego, który uciekłszy dla różnych sprawek z Europy do Parany, zamienił swe nazwisko rodowe Miller na identyczne z p. Sklarskim.?

Nieporozumienia zaś co do imienników literackich nie są nowością. Niedawno temu atakowano redakcję «Przewodnika Katolickiego», że umieszcza wiersze religijne znanego masona Józefa Czarnieckiego. Był to zarzut błędny, bo wiersze te pisał jego imiennik, Bogu ducha winny gimnazjalista z Bochni, któremu pretekst tamtejszy wystawił jak najlepsze świadectwo. Jest to analogiczny wypadek, do wdzający, że zanim się coś napisze, trzeba się wpród dokładnie poinformować o swej ofercie.

Józef Stanczewski,
Poznań, w lutym 1928 roku.

Newralgię

USUWA SZYBKO I ŁAGODNIE
LEKARSTWO

CAFASPIRINA

Lekarze twierdzą, że Cafaspirina jest lekarstwem idealnym i o pewnym skutku, gdyż ono nie tylko że usuwa bóle ale przedwzruszykimi przy wraca zdrowie i dobry humor. — Nie szkodzi ono ani na nerki ani na serce. — Przy zakupie uważajcie, czy się znajduje na każdej tabliczce, tubce, kopercie lub pastylce lub

Bayert.

Cal. 244 — German

KSIĘGARNIA I Drukarnia

Antoni Rydygier & Cia. Limtd.

Rua Barão do Serro Azul N 6 — CURITYBA.

Księgarnia: Książki w językach: polskim, portugalskim i francuskim. Książki szkolne i pomoce naukowe dla szkół polskich i brazylijskich. Materiały piśmienne oraz książki handlowe dla wszelkich biur. **Słownik Porównawczy** polsko-angielski.

Drukarnia i introligatornia: Przyjmują się zamówienia na roboty drukarskie i wykonują je najszybciej po cenach bardzo niskich.

Decepcjonalia: Różnego rodzaju przedmioty z nabożeństwa krajowego i zagranicznego wydawnictwa. Figury, krzyżki, obrázky, medaliki i t. d. Posiada na składzie Elementarzy K. Leoba.

Ciekawe rzeczy z Polski.

SIEDEM TRUPÓW ZA PRAWO GOŚCINNOSCI.

1 w ów. 6 go lutego. — Bezczelny, z niesłychaną premedytacją zaimprovizowany napad bandycki, którego ofiarą padło ogółem 7 osób, wstrząsnął do głębi mieszkańców okolicy Żółkwi. Wczoraj w nocy, gdy właściciel folwarku Kłodna, w pobliżu Żółkwi, kapitan Biliński, miał zamiar udać się już na spoczynek, przed dwór zafechał samochód. Z samochodu wysiadło 4 elegancko ubranych mężczyzn, którzy zwrócili się do p. Bilińskiego z prośbą o nocleg. Prośba swa motywowała przynajmniej defektem motora, który, jakoby, wymagał naprawy przy dziennej świetle. Kapitan Biliński zakrzucił się natychmiast okoliczności dla przyjeźdźców. Ze względu na szczupłość swego mieszkani, dwóch tylko przyjął na nocleg do siebie, dwóch zaś pozostałych ukłowił w folwarku sąsiadującym z jego majątkiem o miecze. Kilka chwil jeszcze trwała towarzyska rozmowa, potem wszyscy udali się na spoczynek. W czasie rozmowy kapitan Biliński zauważył niepokojące zachowanie się przyjeźdźców. Tęskniły przeczuciem udzielił się w rewolwer, ślona latarka i nie rozbiierając się, położył się na łóżku. Minieł więc około godziny 2 w nocy z lekkiej drzemki wyrwał kapitan Biliński zwrócić uwagę na drzwi. Wspiął się i zobaczył przed sobą obaj nocujący, w chwili przejeżdżania. Gospodarz zerwał się z łóżka, zapalając równocześnie ślona latarkę. Rece do góry — krzyknął — bo strzelam. Gdy żądania jego nie spełniono, a przedwień w rękach napastników błysnęły lufy rewolwerów kapitan Biliński dwoma celnymi strzałami położył obu trupem na miejscu.

Następnie chcą ratować sąsiada przed napadem, cudem uratowany właściciel Kłodna wybiegł z domu i o to łech popędził do sąsiedniego dworu. Niesłaby przybył już za późno. Bandyci, nie przepokazywając wielkiego oporu, dokonali już krwawego dzieła. W łóżkach leżały już tylko zimne trupy, właściciela folwarku, jego żony i córki. Kapitan Biliński, natychmiast wybiegł na podwórze gdzie zobaczył obu łotrów przemysłujących się ku jego zabudowaniom. Szybko, więc, przebiegł im drogę i ukrył się w swojej sypialni. W chwili potem bandyci wtargnęli do sypialni p. Bilińskiego. Dwa strzały z rewolweru gospodarza przywaliły ich na prog. Dwa trupy bandytów upadły na ziemię. Krwawa ta tragedia odbiła się głośnie cichem w całej Małopolsce wschodniej. Polcja wdróżła w całej sprawie energicznie śledztwo.

STRASZNA DROGA KU ŚMIERCI.

Z Warszawy donoszą: Niedawno popełniła samobójstwo 33-letnia Hilda Hiltman, pracująca od miesiąca jako kucharka u przemyślnika sławnego p. Halba. Hiltmanówna od 4 lat była zareczona ze stolarem z fabryki Lillpola w Warszawie. W ostatnich czasach stosunek ten zepsuł się, a kiedy pastor ogłosił w kościele ewangelickim zapowiedzi narzeczonego z inną kobietą, Hiltmanówna w dniu wczorajszym, po napisaniu listu do narzeczonego, rzuciła się z pięćdziesięciu pięt na bruk. Samobójstwo przybrało rozmiary wprost okropne. Oto spadając, desperacka szlachyła się w wysokie, kilkumetrowe starych doktorów, okalające stoki teatru Wielkiego, należących do ochoty przebieżyła na wylot dął Hiltmanówny, lamiąc je na pół. Śmierć nastąpiła natychmiast. Na podwórku zaczęły się dziać wstrząsające

Dr. CARLOS MOREIRA, Lekarz. Specjalnie leczy oczy, uszy, nosy i gardła. — Konsultorium: Pharmacia Carrés, Rua Marechal Floriano N 22 od godziny 3-ciej do 5-tej. Telefon 482. Rózydenja: — Rua Visconde de Nacar 85 — Telefon 388.

Wszelkie przybory

do „Pyrogravura“ i igły z platyny można nabyć w składzie:

FABRICA DE MOLDURAS MODERNAS
Rua São Francisco N 26 — Curitiba.

Tinturaria „Vienna“

Chemiczna pralnia i farbiarnia. Wykonanie pierwszorzędne. Ceny umiarkowane. Zamówienia mogą być wykonane w ciągu 12-stu godzin. — Mówi się po polsku.
Barão de Rio Branco N 26 — Curitiba.

JACEK DROMLEWICZ

Lekarz-Dentysta.

Zęby sztuczne z podniebieniem i bez dodniebienia w złocie i kauczuku. Piombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu. Robota pierwszorzędna i tania.
Curityba — Rua Riachuelo N 8

RESTAURACJA

Deposito Atlantica

Rua Mar. Floriano Peixoto N 38 róg Praça Carlos Gomes
Smaczne obiady i kolacje, ciepłe obiady według życzenia klientów. Co dzień pierwszorzędne pieczywo. Zawsze świeży szops Atlantica.

Drożdże TELL są najlepsze do pieczenia.

Drożdże TELL są czyste i nieszkodliwe zdrowiu.

Drożdże TELL nie mają żadnej mieszaniny.

Ziemia na sprzedaż!

Sprzedza się w **LOTACH** bardzo urodzajną ziemię do sadzenia oraz ziemię z herwalem po cenach bardzo niskich. Ziemia ta jest własnością

Fazenda „Santa Leocadia“

położona przy linii kolejowej **SÃO FRANCISCO** w **MUNICYPALIM OURO VERDE** — **SANTA CATHARINA** nad brzegiem rzeki **IGUASSU** w miejscowości spławnej o ruchu okrętowym. Sprzedają załatwia się z przepisem legalnym. Ziemia ta jest zupełnie wolna od ciężarów i legalna. Miejscowość jest również bardzo żeludniona i posiada stację kolejową, światło elektryczne, szkołę, kino i t. d.

Fazenda „Santa Leocadia“ ma wygodne drogi komunikacyjne, bo oprócz drogi kolejowej, która ją przecina przez 11 kilometrów, ma jeszcze 52 kilometrów dalszej drogi wozowej, która ułatwia przewóz do miejscowości sąsiednich. Informacji udziela:

Dziecinny & Cia, w Santa Leocadia

lub w **KURYTYBIE** — **CAIXA DO CORREIO 105** — Rua São Francisco N 27 — piętro

lub u **PROKURATORA** w **OURO VERDE**, w **BANCO NACIONAL DO COMMERCIO**, który jest upoważniony do odbierania pieniędzy za ziemię oraz do podpisywania wszelkich dokumentów sprzedaży.

MASZYNY DO SZYCIA I HAFTOWANIA

Mamy na składzie wielki wybór różnych maszyn do szycia; są droższe i tańsze, nadają się do jakiegokolwiek pracy krawieckiej.

Sprzedajemy te maszyny na spłaty miesięczne.

Prosimy odwiedzić naszą stałą wystawę.

RICARDO HOENE & Cia.

Rua Barão do Rio Branco 67 — Curitiba.

Filia: Rio Negro. Przedstawicielstwo naszej firmy w Ponta Grossa, São Bento i Joinville.

Najlepsze nasiona dostać można tylko w **POLSKIM SKŁADZIE NAŚION**.

Witold Zagolowicz

Travessa Zacharias N 5 — Curitiba.

Z powodu wyjazdu do Niemiec sprzedam bardzo tanio wszelkie przyrządy malarskie.

Rua Visconde Rio Branco N 181 — Curitiba.

Rozmaitości.

POŻYTEK Z SAMOLOTÓW.

Pożytek z samolotów jest wielki. Prócz prędkiego przewozu podróży i poczty, co ma ogromne znaczenie w stosunkach handlowych, aeroplany oddają wielkie usługi na wielu innych polach także. I tak, gdy w ostatnich dwóch tygodniach przeszłego roku nawiedzili Europę ogromne mrozy i rzeki pozamarzały, samoloty urosły się w zdłuż rzek i rozbiły bombami z rzuconym w powietrza zatory lodowe w czasie wylotów. Samoloty ratują tonących w powodziach. Samolotami walczy się dzisiaj z szarańczę i różnymi owadami, które niszczą zasiewy lub lasy; samoloty naczyni wypuszczają wszystkie szkodniki. Samolotem unoszący się nad morzem można wykryć łódź podwodną, tego największego wroga w czasie wojny. Wreszcie, w krajach nieuprzemysłowanych dostatecznie, władcy przy pomocy samolotów i ich karne wyprawki zmuszają nieposłusznych poddanych do płacenia podatków. Takim w Mezoopotamii nie chcieli płacić nowego króla Fatała, ustanowionego przez Anglię za władcę

królestwa Iraku. Król upominał się ciagle o podatki, szeikowie go słuchać nie chcieli. Wtedy wyprawił na ukaranie opornych eskadrę samolotów, które z góry bombami pozabijały im całe stada wielebnych, owiec, koni, osłów i t. d. Jedną wyprawę wystarczało; dziś wszystkie szeiki uznają króla Fatała i wiernie płacą podatki. Także i do odkrycia na powierzchni ziemi przyczyniła nie samolot. Niedawno jeden uczone angielski dostał w swoje ręce mapy fotograficzne południowej Judei w Ziemi Świętej zdejnowane w czasie wielkiego wojny światowej przez angielskich. Na jednej z tych kart sportreślił jakies wzgórze dziwne, jakoby robione ręką ludzką. Udał się na miejsce i zaczął rozkopywać ziemię i wykrył rumowisko jakiegoś zamku czy miasta. Mispis, którego zburzenie opisuje nam szczerze sławny prorok Jeremiasz w piśmie do więźniów; odszukano nawet opisany w tym przez Jeremiasza osterne, gdzie znaleziono szkielety pomordowanych z rozkazu króla Nabuchodonozora i wiele innych przedmiotów, wszystko wiernie potwierdziło pismo św. W ogóle pożytki z samolotów będą coraz większe w miarę ich doskonalenia.

WYBUCH NAJWIĘKSZEGO WULKANU ŚWIATA.

Znajdujący się między Javą i Sumatrą najwyższy na kuli ziemskiej wulkan. Krakatau rozpoczął ożywioną działalność. Zapłonął wybuchem wielkością niesłychaną wysp Sundajskich opuszcza w popiochu swe siedziby. Rząd wstał do zagrożonych okolic oddał wojskowe celem niesienia ludności pomocy. W ciągu kilku godzin zanolowano 300 wstrząsów wulkanicznych. Wybuch tego wulkanu był w roku 1883 tak okropny, że zginęło wówczas 200 tysięcy osób, a dwie trzecie wysp znalazło morze. Przy tym wybuchu powstały w oceanie fale wysokości 30 metrów, które zalały wyspy. Przedstawiciele i Kupcy ogłaszają się w „Ludzie”.